

MARCO SCIACCALUGA, REDATELJ RACINEOVE TRAGEDIJE – UDARNOG PROJEKTA 53. SPLITSKOG LJETA

Talijanski redatelj Marco Sciaccaluga i kostimografkinja Valeria Manari

Fedra u intimnoj vezi s publikom

SPLIT - Posljednju dramsku premijeru 53. Splitskog ljeta – tragediju »Fedra« francuskog dramatičara Jeana Racinea – na kazališne daske postavlja istaknuti talijanski redatelj i glumac Marco Sciaccaluga, umjetnički ravnatelj Teatra Stabile iz Genove. Predstava će biti izvedena večeras u podrumima Dioklecijanove palače, a glasovitu klasicističku tragediju o Fedrinoj ljubavi prema posinku, koja otkriva svijet strasti i duboko zapletenih emocija junaka, redatelj će prikazati u ozračju komorne, intimističke drame snažnih i krajnje sublimiranih osjećaja izraženih strogim aleksandrinskim stihom.

Tragedija »Fedra« – o raspetosti između strasti i dužnosti, o moralu, o pravdnosti zakona i zabranjenoj ljubavi prema posinku – nikad nije bila postavljena na splitskoj pozornici. Višestruko nagrađivani redatelj Marco Sciaccaluga dosad nije radio u Hrvatskoj, no splitska mu je »Fedra« druga u karijeri. Prvu je postavio devedesetih godina u Genovi, kada je za naslovnu ulogu odabrao glumicu Mariangelu Melato.

Fantastičan prostor

- Puno mi je draža ova splitska »Fedra« nego ona koju sam režirao prije dvadesetak godina u Italiji, koja se

Dijana Vidušin i Mijo Jurišić

igrala na velikoj sceni. Zahvaljujući idealnom prostoru Dioklecijanovih podruma, ovdje radim potpuno drukčiju dramu, intimističku, na komornoj sceni i s tim sam puno zadovoljniji. »Fedra« i jest drama koja inzistira na puno intimnijoj poveznici s publikom od one koja se stvara na velikoj kazališnoj pozornici.

Prostor carskih podruma – osim fantastične arhitekture – nudi izvrsnu akustiku, bolju od zatvorenog kazališnog prostora, a u scenografskom smislu nastojali smo stvoriti dojam laganog potonuća palače, zapravo simbola potonuća u vlastite misli. Zato sam koristio i pjesak koji je posut po kameonom podu, a prozor u pozadini apsida omogućio je stvaranje privida zore i sumraka.

- Što Vas toliko vuče kod »Fedre« da ste se odlučili i na drugo uprizorenje?

- Racine je izradio genijalan portret osobe koju je obuzela opasna bolest – ljubav! Zbog tajne strasti koju osjeća prema posinku Hipolitu, Fedra se odluči kazniti i umrijeti uskraćivanjem hrane i pića. Tekst obiluje dubokim emocijama i teškom rečenicom, a manje radnjom i aktivnom igrom, no s tim sam se problemom sreo i kod prve režije. Tek kad krenete raditi, shvatite da ste tekst promatrali na krivi način – emocije su radnje, žive akcije!

Jezik je, međutim, središnji problem ove tragedije. Teatar u stihovima može dovesti do dvije pogreške. Prva je kad

Racine je izradio genijalan portret osobe koju je obuzela opasna bolest – ljubav, no središnji problem ove tragedije je jezik. I sam Racine bio je opsjednut idejom da stihovi moraju zvučati stvarno i prirodno. Pisao ih je, izgovarao, plakao nad njima, pokušavao ih glumiti...

redatelj odluči da neće voditi računa o stihovima pa mu se glumci »preglumljuju«, hineći preveliku prirodnost i skrivajući stihove, a druga je kad glumci ne izgovaraju, nego pjevaju stihove. Pravi način se nalazi negdje između. U glumcu treba isprovocirati svaku emociju da stabilno balansira na oštrici stiha.

Splitski potencijal

I sam Racine bio je opsjednut idejom da stihovi moraju zvučati stvarno i prirodno. Pisao ih je, izgovarao, plakao nad njima, pokušavao ih glumiti... Bio je prvi koji je znao da su preglumljivanje i pjevanje stihova strašne greške te da treba pronaći sredinu... Sve su to izazovi zbog kojih se za nekim tekstom poseže dva puta, a još je veći izazov raditi s glumcima tekst na njihovu jezik koji ne razumijete.

- Kako ste se snašli u toj hrvatsko-englesko-talijanskoj komunikaciji?

- Odlično. Prijevod Vladimira Gerića po kojem radimo u Splitu je vrlo dobar. Na prvim pokusima sam se dosta koncentrirao na probleme u prevodenju, u čemu su mi pomogli glumci, asistentica Marica Grgurinović i jezična savjetnica Jagoda Granić. Radi boljeg razumijevanja radnje načinjene su neke promjene.

- Jeste li zadovoljni hrvatskim glumcima?

- U Splitu sam doista naišao na grupu vrhunskih europskih glumaca. Dramski ansambl je izvrstan, zadovoljan sam izborom glumaca. Ne trebam posebno hvaliti već dokazane glumačke snage, kao što su Gregorić, Cvjetković, Jurkić, no moram naglasiti da sam posebno oduševljen mladim glumcima kao što su Dijana Vidušin i Mijo Jurišić. Sjajno je da kazalište ima takav potencijal.

Vesna BOŽANIC SERDAR

Emocije, strast, ljubav, mržnja...

Udarni projekt ovogodišnjeg izdanja Splitskog ljeta na konferenciji za novinare, osim redatelja, predstavila je i glumačka ekipa koja svakodnevno održava osmosatne pokuse da bi što vjernije prikazala složene odnose likova, propitujući – u značenjima vječne i univerzalne – antičke motive. Marco Sciaccaluga je za ulogu Fedre odabrao zagrebačku glumicu Bojanu Gregorić-Vejzović, Tezeja igra Aleksandar Cvjetković, Hipolita Mijo Jurišić, Ariciju Dijana Vidušin, Teramena glumi Trpimir Jurkić, Izmenu igra Lada Boncci, uloga Enone pripala je gošći iz Varaždina Sunčani Zelenika-

Glumački izazov – Bojana Gregorić-Vejzović

Konjević, a Panopu igra osječka glumica Lidija Florijan. - Racineovu stihu redatelj

je pristupio kao kolokvijalnom govoru, pa se cijela glumačka ekipa trudila da takozvanu patetiku razbije razmišljanjem o ljepoti izgovorene riječi. Zadržali smo stih, no dali smo mu kolokvijalni senzibilitet. Fedra je golem glumački izazov jer pršti emocijama, puna je strasti, ljubavi, mržnje i samoironije, rekla je novinarka Bojana Gregorić-Vejzović.

Kostime nadahnute starogrčkim i orijentalnim motivima izradila je dugogodišnja redateljeva suradnica Valeria Manari, jezična savjetnica je Jagoda Granić, a dizajn svjetla potpisuje Zoran Mihanović.